EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 12. 2020
COM(2020) 799 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o povoleniach na vývoz v roku 2019 podľa nariadenia o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

1. Úvod

Cieľom nariadenia (EÚ) 2019/215 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie ([1]) (ďalej len „nariadenie“), je v krajinách mimo EÚ zabrániť na jednej strane trestu smrti a na strane druhej mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Rozlišuje sa v ňom medzi tovarom, ktorý:

- je vo svojej podstate protiprávny a nemalo by sa s ním vôbec obchodovať (príloha II), alebo
- môže mať legitímne použitie, ako napríklad zariadenie na účely presadzovania práva (príloha III) alebo tovar na terapeutické účely (príloha IV).

Obchodovanie s takýmto tovarom podlieha určitým obmedzeniam.

V článku 26 ods. 3 nariadenia sa uvádza, že členské štáty musia vypracovať verejnú výročnú správu o činnosti. V správe musia byť informácie o počte prijatých žiadostí, tovare a krajinách, ktorých sa tieto žiadosti týkali, a rozhodnutiach prijatých vo vzťahu k týmto žiadostiam. V článku 26 ods. 4 sa uvádza, že Komisia musí vypracovať výročnú správu pozostávajúcu z výročných správ o činnosti, ktoré uverejnili členské štáty. Správa sa musí sprístupniť verejnosti.

V tejto správe Komisie sa uvádzajú informácie o povoľovacích činnostiach členských štátov týkajúcich sa vývozu tovaru v roku 2019([2]), ktorý by sa mohol použiť na mučenie alebo vykonanie trestu smrti v roku 2019.

Všetky členské štáty nahlásili počet povolení na vývoz, ktoré boli udelené a zamietnuté podľa článku 11 ods. 1 a článku 16 ods. 1, a príslušný tovar a krajiny určenia. Vo väčšine prípadov príslušné orgány v členských štátoch nahlásili aj počty alebo množstvá tovaru povoleného na vývoz a kategóriu konečného užívateľa, ktorému bol tovar dodaný.

Povolenia podľa nariadenia (EÚ) 2019/125

V článku 11 ods. 1 a článku 16 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/125 sa vyžaduje povolenie na vývoz ([3]) tovaru uvedeného v prílohe III (článok 11 ods. 1) a prílohe IV (článok 16 ods. 1).

V prílohe III sa uvádza určitý tovar, ktorý by sa mohol použiť na mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.

[1] Ú. v. EÚ L 30, 31.1.2019, s. 1.

[2] V tejto správe sa neuvádzajú informácie o tom, či vývozcovia využívajú všeobecné povolenie Únie na vývoz tovaru uvedeného v prílohe IV [príloha V k nariadeniu (EÚ) 2019/125].

[3] V článku 2 písm. d) nariadenia (EÚ) 2019/125 sa pojem „vývoz“ vymedzuje ako „akýkoľvek výstup tovaru z colného územia Únie vrátane výstupu tovaru, pri ktorom sa vyžaduje podanie colného vyhlásenia, a výstupu tovaru po jeho uskladnení v slobodnom pásme v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013“.

Tovar v prílohe III patrí do týchto položiek: tovar určený na obmedzenie pohybu ľudí, zbrane a zariadenia určené na potláčanie nepokojov alebo sebaobranu a zbrane a zariadenia rozptyľujúce paralyzujúce alebo dráždivé chemické látky určené na potláčanie nepokojov alebo sebaobranu a s nimi súvisiace látky.

Príloha IV obsahuje určité chemické látky, ktoré možno použiť v smrtiacich injekciách.

S výnimkou prípadov, keď sa všeobecné povolenie Únie na vývoz stanovené v prílohe V používa na vývoz tovaru uvedeného v prílohe IV, sa musí povolenie na vývoz získať od príslušných orgánov dotknutého členského štátu uvedených v prílohe I k nariadeniu.

Vývoz do miest určenia uvedených vo všeobecnom povolení Únie na vývoz možno spravidla vykonávať bez toho, aby bolo potrebné získať individuálne alebo rámcové povolenie, ktoré udeľuje členský štát. Doterajší prístup spočíval v zaradení krajiny, ktorá nie je členom EÚ, do prílohy V, ak ratifikovala príslušnú medzinárodnú dohodu so záväzkom zrušiť trest smrti za všetky trestné činy. Pre krajiny, ktoré nie sú členmi Rady Európy, to znamená, že príslušná krajina musí bez výhrad ratifikovať Druhý opčný protokol k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach.

Ak však existuje dôvodné podozrenie týkajúce sa schopnosti vývozcu splniť podmienky povolenia alebo právnych predpisov o kontrole vývozu, príslušný orgán môže vývozcovi zakázať využívať všeobecné povolenie Únie na vývoz.

V článku 20 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/125 sa uvádza, že v prípade povolenia na vývoz udeleného členským štátom môže ísť o individuálne povolenie (povolenie na vývoz k jednému konečnému užívateľovi alebo príjemcovi v krajine mimo EÚ) alebo rámcové povolenie (povolenie na vývoz jednému alebo viacerým konkrétnym konečným užívateľom alebo distribútorom v jednej alebo viacerých vymedzených krajinách mimo EÚ) ([4]).

V článkoch 3, 4 a 5 nariadenia sa zakazuje vývoz, dovoz a tranzit tovaru uvedeného v prílohe II. Príslušné orgány môžu udeliť výnimku zo zákazu, ale iba ak sa preukáže, že dotknutý tovar sa vzhľadom na svoj historický význam bude používať výhradne na účely verejného vystavenia v múzeu (buď v krajine mimo EÚ alebo – v súlade s článkom 4 – v členskom štáte).

2. Udelené a zamietnuté povolenia

V roku 2019 bolo nahlásených spolu 285 povolení, pričom 11 členských štátov oznámilo, že udelili povolenia. Zvyšné členské štáty informovali Komisiu, že nedostali žiadne žiadosti o povolenie podľa nariadenia.

[4] V článku 2 písm. p) je úplné vymedzenie pojmu „individuálne povolenie“. V článku 2 písm. q) je úplné vymedzenie pojmu „rámcové povolenie“.

Keďže vymedzenie individuálneho povolenia a rámcového povolenia v článku 2 nariadenia nezahŕňa kvantitatívnu zložku, pri uvedení počtu udelených povolení sa neuvádzajú údaje o počte ani množstve tovaru, ktorého sa týkajú tieto povolenia. Ani v informáciách, ktoré členské štáty poskytujú Komisii, sa spravidla nerozlišuje medzi individuálnymi a rámcovými povoleniami.

V nariadení sa od príslušných orgánov vyžaduje, aby kontrolovali, či v povolení na vývoz existujú náznaky, že v prípade vývozu by sa príslušný tovar mohol použiť na mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie (príloha III) alebo na vykonanie trestu smrti (príloha IV). Na tento účel sa v článku 20 ods. 8 nariadenia uvádza, že príslušným orgánom by sa mali „poskytnúť všetky informácie, najmä o konečnom užívateľovi, cieľovej krajine a konečnom použití tovaru“.

V roku 2019 bolo nahlásených šesť zamietnutých žiadostí ([5]) o povolenie na vývoz. Nahlásené prípady zamietnutia sa v roku 2019 týkali určitých zamýšľaných transakcií so zákazníkmi v Bosne a Hercegovine, Číne, Indii, Izraeli, Nigérii a Nigeri. Nepovolené transakcie sa týkali predovšetkým tovaru uvedeného v prílohe III pod číselným znakom 3.1[6]. Zamýšľaný vývoz do Nigérie sa týkal tovaru uvedeného v prílohe III pod číselným znakom 3.6[7]. Zamýšľaný vývoz do Indie sa týkal tovaru uvedeného v prílohe IV (*tiopentál*).

V článkoch 3, 4 a 5 nariadenia sa zakazuje vývoz, dovoz a tranzit tovaru uvedeného v prílohe II. Nariadenie umožňuje príslušným vnútroštátnym orgánom udeliť výnimku zo zákazu, ale iba v prípade, ak sa preukáže, že dotknutý tovar sa vzhľadom na svoj historický význam použije výlučne na verejné vystavenie v múzeu (buď v krajine mimo EÚ alebo v súlade s článkom 4 v členskom štáte). Príslušné orgány informovali, že v roku 2019 takéto výnimky neudelili.

V *prílohe 1* k tejto správe sa uvádzajú informácie o počte povolení na vývoz udelených príslušnými vnútroštátnymi orgánmi v roku 2019 podľa kategórie tovaru (príloha III a príloha IV). Do informácií o počte udelených povolení nie je zahrnutý vývoz podľa všeobecného povolenia Únie na vývoz [príloha V k nariadeniu (EÚ) 2019/125].

V *prílohe 2* sa uvádzajú informácie o počte povolených a zamietnutých žiadostí v rokoch 2017 – 2019.

V *prílohe 3* sa uvádzajú informácie o hlavných nahlásených miestach určenia povoleného vývozu.

V *prílohách 4 a 5* sa uvádza prehľad tovaru povoleného na vývoz, jeho miesta určenia a nahlásené konečné použitie.

---

[5] Počet zamietnutí za rok 2019 sa líši od počtu v správe o preskúmaní [COM(2020) 343], pretože zohľadňuje údaje, ktoré v čase dokončovania správy neboli k dispozícii.

[6] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 3.1: prenosné zbrane a zariadenia, z ktorých vychádza, alebo sa rozptyľuje dávka paralyzujúcej alebo dráždivej chemickej látky.

[7] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 3.6: pevné alebo vstavané zariadenia na rozptyľovanie paralyzujúcich alebo dráždivých chemických látok so širokým rozsahom

3. Koneční užívatelia

Informácie, ktoré Komisia dostala, umožňujú rozlišovať medzi konečným použitím na účely presadzovania práva, vedy a zdravotnej starostlivosti (v nemocniciach a na veterinárne použitie) a konečným použitím v podnikoch poskytujúcich bezpečnostné služby a obchodných podnikoch.

Príloha 6 obsahuje zhrnutie informácií, o oznámenom konečnom použití povoleného vývozu v roku 2019, ktoré boli poskytnuté Komisii.